

SPRAWOZDANIE

Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2025-2027 ZA ROK 2025

Tarnowskie Góry 2026

WSTĘP

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2025 r. poz. 49) w art. 176 nakłada na gminy obowiązek tworzenia i realizacji trzyletnich programów wspierania rodziny. Gminny program wspierania rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2025 – 2027 zakłada doskonalenie funkcjonowania systemu wspierania rodziny oraz podejmowanie zintegrowanych działań zmierzających do deinstytucjonalizacji, głównie poprzez wychowywanie dziecka w rodzinie naturalnej.

I. Opis przedsięwzięć realizowanych w 2025 r. z uwzględnieniem celu głównego i celów szczegółowych

CEL GŁÓWNY

Rozwój kompleksowego systemu wsparcia rodzin.

Cel szczegółowy 1

Wspieranie rodzin w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych.

1. Organizowanie wsparcia asystenta rodziny, który wspomaga pokonywanie trudności opiekuńczo-wychowawczych bazując na potencjale rodziny oraz dostępnych zasobach lokalnych i instytucjonalnych.

Rodzinie przeżywającej trudności, borykającej się z sytuacją szeroko rozumianego kryzysu udzielana jest kompleksowa pomoc służąca utrzymaniu dziecka w rodzinie. Każda rodzina przeżywająca trudności opiekuńczo-wychowawcze może skorzystać ze wsparcia asystenta rodziny. Celem tej usługi jest poprawa funkcjonowania rodziny, w szczególności poprzez stworzenie optymalnych warunków służących wychowaniu dzieci oraz nabycie i doskonalenie kompetencji społecznych rodziców, a także zwiększenie ich umiejętności rodzicielskich. Asystenci rodziny dokonują diagnozy, analizując możliwości rodzin do samodzielnego przezwyciężania trudnych sytuacji, budują wraz z rodzinami plan pracy i podejmują działania ukierunkowane na rozwiązanie trudności.

Rodziny objęte asystenturą dotknięte są przede wszystkim dysfunkcją w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jednak problemy te

często wydają się być wtórne do wielu innych, takich jak: niepełnosprawność dziecka lub/i osoby dorosłej, bezrobocie, uzależnienia, przemoc, problemy lokalowe. Asystent w ramach współpracy z rodziną pomaga określić jej zasoby tj. możliwości wewnętrzne i zewnętrzne, co przekłada się na skonstruowanie planu pracy z wykorzystaniem potencjału rodziny oraz zaplecza instytucjonalnego.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach w 2025 roku dokonało się wiele zmian personalnych w Zespole Asystentów Rodziny. Ostatecznie na dzień 31.12.2025 r. zatrudnionych było 8 asystentów (7,5 etatu) w tym 1 w ramach realizowanego przez MOPS projektu „Wszystko zaczyna się w rodzinie – rozwój usług społecznych na rzecz tarnogórskich rodzin na lata 2024-2026”. Asystenci zatrudnieni są na podstawie umowy o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy.

2. Prowadzenie pracy socjalnej ukierunkowanej na diagnozę rodzin w zakresie problemów opiekuńczo - wychowawczych

Ustawa o pomocy społecznej kładzie szczególny nacisk na pracę socjalną. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby/rodziny oraz stworzenie wielopłaszczyznowej diagnozy, na podstawie której konstruowany jest plan pracy z rodziną.

Praca socjalna, to zespół metodycznych działań świadczonych w celu poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym oraz zapobiegania pogarszania się ich sytuacji. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywoływanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Rodziny z dziećmi, które nie korzystają ze wsparcia asystenta rodziny mogą skorzystać z pomocy świadczonej w ramach pracy socjalnej.

3. Prowadzenie w Gminie placówki wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego są jednostkami organizacyjnymi systemu wspierania rodziny, świadczącymi pomoc w zakresie wsparcia w opiece i wychowaniu dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

W ramach pracy z dzieckiem pracownicy placówek współpracują z rodzicami, opiekunami, placówkami oświatowymi i podmiotami leczniczymi. Uczestnictwo dzieci w zajęciach jest nieodpłatne i dobrowolne, chyba że dziecko zostanie skierowane do placówki przez Sąd. Przy zapewnieniu opieki nad dziećmi oraz przy wykonywaniu innych czynności związanych z realizacją zadań, placówki mogą korzystać z pomocy wolontariuszy.

Placówki wsparcia dziennego mogą być prowadzone w formie:

- specjalistycznej – organizacja zajęć socjoterapeutycznych, terapeutycznych, korekcyjnych, kompensacyjnych oraz logopedycznych; realizacja indywidualnych programów korekcyjnych, psychokorekcyjnych lub psychoprophylaktycznych, terapii pedagogicznej, psychologicznej i socjoterapii,
- opiekuńczej – zapewnienie opieki i wychowania, pomocy w nauce, organizacji czasu wolnego, zabawy i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań,
- pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę – działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

Placówka wsparcia dziennego może być prowadzona w łączonych formach.

W Tarnowskich Górach działa jedna placówka wsparcia dziennego: Świetlica Socjoterapeutyczna „Kryjówka” przy Tarnogórskim Ośrodku Terapii Uzależnień Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej, która zapewnia miejsce dla 25 dzieci. W 2025 r. z takiej formy wsparcia łącznie skorzystało 31 dzieci.

4. Realizacja programów i projektów adresowanych do rodzin z dziećmi

W trosce o dobro rodzin zmagających się z trudnościami w wychowywaniu dzieci Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach opracował projekt „Wszystko zaczyna się w rodzinie – rozwój usług społecznych na rzecz tarnogórskich rodzin na lata 2024-2026”. Projekt jest realizowany do dnia 30.11.2026 r. Celem projektu jest rozwój, podniesienie jakości i dostępności usług wsparcia rodziny. Działania projektowe skierowane są do rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze, będących w kryzysie, w których występują uzależnienia, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność czy długotrwała choroba - mieszkających na terenie gminy Tarnowskie Góry. Projekt przyczynia się do kompleksowego wzmocnienia potencjału rodzin poprzez rozwijanie kompetencji wychowawczych, społecznych i opiekuńczych rodziców oraz wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży. Dzięki

specjalistycznym formom pomocy, poradnictwu oraz działaniom integracyjnym rodziny zyskują realne narzędzia do radzenia sobie z trudnościami, poprawy relacji wewnątrzrodzinnych i budowania stabilnego, bezpiecznego środowiska wychowawczego.

W okresie sprawozdawczym, w ramach projektu, wsparciem objętych zostało 117 osób, w tym 60 dzieci. Wśród zrealizowanych działań projektowych znalazły się m.in. treningi kompetencji rodzicielskich, warsztaty zdrowego odżywiania, grupy samopomocowe, poradnictwo specjalistyczne, wycieczki, wyjścia na basen, terapia integracji sensorycznej, treningi umiejętności społecznych, korepetycje przedmiotowe.

Bardzo ważną formą wsparcia dla dzieci były treningi SI i logopedyczne, które uczyły i rozwijały poprzez zabawę. Dzieci były zachwycone wycieczkami do „Funzeum”, „Legendii” oraz do pobliskiego „Przytuliska”. Ważnym dla nich był aspekt uczestniczenia w tych atrakcjach wraz z rodzicami przy modelowaniu prawidłowych zachowań przez asystentów rodziny.

Osoby dorosłe bardzo chętnie korzystały ze wsparcia psychologa, gdzie przez poradnictwo mogły wzbogacić swoje umiejętności radzenia sobie z wychowywaniem dzieci obciążonych np. autyzmem oraz własnymi emocjami. Ważne okazały się również warsztaty „Życie w sieci”, które w atrakcyjny sposób rozszerzyły horyzonty percepcyjne uczestników projektu i pozwoliły na inne spojrzenie na „zagrożenia w sieci”.

5. Wsparcie kobiet w ciąży powikłanej oraz rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez koordynowanie działań umożliwiających uzyskanie pomocy z zakresu poradnictwa medycznego, rodzinnego i socjalnego

Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1829) nakłada na asystentów rodziny obowiązek koordynowania poradnictwa dla rodzin obciążonych niepełnosprawnością dzieci. Pomoc skierowana do kobiet oczekujących dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstało w prenatalnym okresie rozwoju lub w czasie porodu, obejmuje między innymi: diagnostykę prenatalną, świadczenie opieki zdrowotnej, wsparcie psychologiczne, rehabilitację leczniczą, zaopatrzenie w wyroby medyczne, opiekę paliatywną i hospicyjną, poradnictwo laktacyjne, poradnictwo w zakresie pokonywania trudności

w pielęgnacji i wychowania dziecka, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Asystent, współpracujący z rodziną, opracowuje katalog możliwego do uzyskania wsparcia dla rodzin i kobiet, reprezentuje uprawnione osoby w podmiotach udzielających pomocy w tym zakresie.

W 2025 r. z jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu skorzystało 5 rodzin. Dwie z nich zostały objęte wsparciem asystenta rodziny.

Tabela 1. Wskaźniki realizacji zadań

Lp.	Wskaźniki realizacji	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	Liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną	9	13	15
2.	Liczba dzieci w rodzinach objętych pracą socjalną	11	18	22
3.	Liczba rodzin z dziećmi objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym w ramach ustawy „Za życiem”	82	85	81
4.	Liczba placówek wsparcia dziennego	1	1	1
5.	Liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	25	25	25
6.	Liczba dzieci korzystających z zajęć w placówkach wsparcia dziennego	40	31	31

W okresie sprawozdawczym 81 rodzin objęto wsparciem w formie pomocy asystenta rodziny i 15 rodzin pracą socjalną. Z placówki wsparcia dziennego skorzystało 31 dzieci.

Cel szczegółowy 2

Poprawa sytuacji socjalno-bytowej rodzin z dziećmi.

Zadania:

1. Wsparcie finansowe i rzeczowe rodzin z dziećmi będących w trudnej sytuacji materialnej

Działania pomocowe realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej można podzielić na dwa główne obszary: wsparcie finansowe i niepieniężne. Świadczenia pieniężne realizowane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, głównie przyjmują formę zasiłków okresowych, celowych i celowych specjalnych. Ośrodek realizuje także programy i projekty rządowe oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej m.in.:

- Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028;
- Zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych;
- Świadczenia opiekuńcze;
- Świadczenia „Za życiem”;
- Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego;
- Dodatki mieszkaniowe;

Świadczenia niepieniężne to m.in.:

- praca socjalna;
- interwencja kryzysowa;
- poradnictwo specjalistyczne;
- prowadzenie Zespołu Mieszkań Treningowych i Wspomaganych;
- Program „Pomoc żywnościowa 2021-2027” współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus – Podprogram 2023;
- realizacja projektów socjalnych;
- realizacja projektów unijnych np. „Wszystko zaczyna się w rodzinie – rozwój usług społecznych na rzecz tarnogórskich rodzin na lata 2024-2026”.

W ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 prowadzono dla mieszkańców gminy Tarnowskie Góry punkt wydawania żywności. Produkty spożywcze wydawane były raz w tygodniu w lokalu przy ul. Strzeleckiej. Kwalifikację do Programu prowadzili pracownicy socjalni MOPS w oparciu o obowiązujące przepisy.

W ramach współpracy ze stowarzyszeniem Wiosna część rodzin wytypowanych przez asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych obdarowana została świąteczną

paczką w ramach ogólnopolskiego projektu „Szlachetna Paczka”. Podjęto również współpracę z parafią rzymskokatolicką pod wezwaniem Matki Bożej Królowej Pokoju, dzięki której obdarowano „Tytkami Miłosierdzia” 32 tarnogórskie rodziny.

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej zaangażowani byli w monitorowanie rodzin, które sprawowały opiekę nad dziećmi ukraińskimi powierzonymi im przez Sąd. Na dzień 31.12.2025 r. asystenci rodziny współpracowali z 6 opiekunami prawnymi, mającymi pod opieką 7 małoletnich.

2. Rozwój infrastruktury mieszkaniowej ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na wspieranie rodzin z dziećmi są warunki życia związane z sytuacją socjalno-bytową. Zależą one także od rozwoju infrastruktury mieszkaniowej danego miasta. Główne kierunki rozwoju funkcji mieszkaniowej i infrastruktury społecznej to: tworzenie warunków dla poprawy standardów i warunków życia zarówno w tradycyjnie kształtowanej zabudowie miejskiej, jak i w zespołach zabudowy blokowej - poprzez programy rewitalizacji. Powiększenie zasobu mieszkań komunalnych (w tym socjalnych), poprzez wykorzystanie własnych gruntów i obiektów oraz inwestycje. Przykładem działań Gminy w tym obszarze jest Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa. W ramach inwestycji w 2024 roku przy ul. Andersa wybudowane zostały 3 budynki wielorodzinne w tym: 1 budynek czterokondygnacyjny bez garażu podziemnego oraz 2 budynki sześciokondygnacyjne z garażami podziemnymi. SIM Śląsk wybudował 122 mieszkania w standardzie „pod klucz”. Do każdego z mieszkań przynależy jest balkon/ogródek oraz komórka lokatorska. Powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych wynosi od 37,82 m² do 68,56 m². W ramach inwestycji będzie również wykonane zagospodarowanie terenu w tym: parkingi, chodniki oraz miejsca rekreacji. Najemcy mieszkań z zasobu SIM Śląsk, którzy wzięli udział w naborze prowadzonym przez Urząd Miejski Tarnowskich Górach, mają możliwość ubiegania się o dopłaty do czynszu w ramach programu „Mieszkanie na Start”. Jest to bezzwrotne wsparcie kierowane do najemców mieszkań w budynkach nowo wybudowanych we współpracy inwestorów z gminami.

W okresie sprawozdawczym rodziny z dziećmi mogły wprowadzać się do nowo wybudowanych mieszkań, a tym samym, szczególnie dzieciom, zapewnić poczucie bezpieczeństwa.

Ponadto 18 rodzin z dziećmi otrzymało w 2025 r. przydział mieszkania komunalnego z zasobów gminy.

3. Prowadzenie mieszkań treningowych dla rodzin z dziećmi

W związku z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej mieszkania chronione zostały przekształcone w mieszkania treningowe i wspomagane. Jest to forma pomocy społecznej, która zastępuje pobyt w placówce całodobowej oraz zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Dnia 01.05.2024 r. Zespół Mieszkań Chronionych znajdujący się w strukturze MOPS stał się Zespołem Mieszkań Treningowych i Wspomaganych.

W skład Zespołu Mieszkań Treningowych i Wspomaganych wchodzi 2 mieszkania wspomagane oraz 9 mieszkań treningowych, w których łącznie pomoc mogą uzyskać 54 osoby. Wszystkie mieszkania treningowe i wspomagane mieszczą się w dzielnicy Sowice w budynku przy ul. Grzybowej 211. Rodzaj i zakres pomocy świadczonej w mieszkaniach uzależniony jest od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia. Do korzystania z tej formy wsparcia uprawnione są osoby niemogące pozostać w dotychczasowym miejscu zamieszkania, bądź te, których pozostanie tam prowadziłoby do powstawania lub utrwalania patologii społecznych. Mogą także korzystać osoby zagrożone bezdomnością z uwagi na trudną sytuację osobistą przy jednoczesnym występowaniu wielu dysfunkcji wskazujących na konieczność kompleksowego wsparcia, kobiety z dziećmi doświadczające przemocy. W okresie sprawozdawczym z mieszkań treningowych skorzystało 10 rodzin, w skład których wchodziło 29 osób.

4. Realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Od 1 stycznia 2024 r. realizowany jest rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Program zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania realizowane w ramach Programu obejmują finansowanie posiłków w placówkach oświatowych, przyznawanie

i wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz wydanie karty uprawniającej do odbioru produktów żywnościowych. Do udzielania pomocy w zakresie dożywiania mają zastosowanie przepisy ustawy o pomocy społecznej. Pomoc może być przyznana osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza 200 % kwoty kryterium dochodowego obowiązującego w 2025 r., tj. kwoty 2020 zł w przypadku osoby samotnie gospodarującej oraz kwoty 1646 zł na osobę w rodzinie.

Rada Miejska w Tarnowskich Górach uchwaliła gminny program osłony „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (Uchwała Nr LXXII/718/2023 z dnia 20 grudnia 2023 r.). Realizatorem i koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach. Zadania Programu realizowane są we współpracy z placówkami oświatowymi prowadzącymi dożywianie, do których uczęszczają dzieci i młodzież mieszkająca na terenie gminy Tarnowskie Góry. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży znajdujących się w szczególnej sytuacji. W ramach Programu udziela się wsparcia dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadpodstawowej. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. W takiej sytuacji przyznanie pomocy odbywa się bez wydania decyzji administracyjnej oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego.

5. Wydawanie Kart Dużej Rodziny oraz realizacja programu Rodzina 5+

W roku sprawozdawczym na terenie Gminy rodziny wielodzietne mogły skorzystać z ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny. Program uprawnia do korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów i usług. Kartę Dużej Rodziny może otrzymać każdy członek rodziny, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu przynajmniej troje dzieci. Kartę mogą dostać także rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka. Od 01.01.2019 r. Kartę Dużej Rodziny mogą uzyskać również rodzice, którzy mieli w przeszłości na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Karta jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie.

Gmina realizowała także program dla rodzin wielodzietnych „Rodzina 5+”. Celem programu było wsparcie rodzin wielodzietnych poprzez ułatwienie jej członkom dostępu

do szerokiego wachlarza produktów i usług oraz dóbr kultury. Adresatami programu były rodziny posiadające troje lub więcej dzieci, zamieszkujące na terenie miasta. Partnerami programu byli min.: TCK, Park Wodny, Pałac w Rybnej oraz Muzeum w Tarnowskich Górach, którzy oferowali 50% rabatu na atrakcje odbywające się w poszczególnych miejscach oraz wiele tarnogórskich sklepów i firm.

Tabela 2. Wskaźniki realizacji zadań

Lp.	Wskaźniki realizacji	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą finansową MOPS	288	250	268
2.	Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą finansową	573	511	523
3.	Liczba wydanych kart FEPŻ dla rodzin z dziećmi	164	143	139
4.	Liczba mieszkań komunalnych przydzielonych rodzinom z dziećmi	12	8	18
5.	Liczba mieszkań socjalnych przydzielonych rodzinom z dziećmi	0	0	0
5.	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	1059	429	362
6.	Liczba wydanych Kart Rodzina 5+	532	491	475
7.	Liczba nowych mieszkań komunalnych	12	8	18
8.	Liczba mieszkań treningowych przydzielonych rodzinom z dziećmi	10	2	2
9.	Liczba dzieci objętych posiłkami w szkole	335	274	253

W rodzinach korzystających z pomocy finansowej MOPS w 2025 r. wychowywało się łącznie 523 dzieci. Z kart żywnościowych wydanych w ramach FEPŻ skorzystało 139 rodzin wychowujących dzieci. A w szkołach 253 dzieci mogło skorzystać z posiłku. Mieszkania komunalne zagwarantowano 18 rodzinom z dziećmi.

Cel szczegółowy 3

Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży

Zadania:

1. Wspieranie uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej poprzez stypendia szkolne o charakterze socjalnym

Stypendium szkolne o charakterze socjalnym może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Pomoc materialna jest udzielana tarnogórskim uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji.

Od września 2024 roku wnioski o taką formę wsparcia można składać w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach.

2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez udział w zajęciach świetlicy środowiskowej i socjoterapeutycznej

W Tarnowskich Górach w 2025 r. działalność prowadziły trzy świetlice środowiskowe: w Szkole Podstawowej Nr 3, Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1 w Sowicach, a także świetlica środowiskowa przy stowarzyszeniu Serdeczni przy ul. Wyszyńskiego 145. Jedyna świetlica socjoterapeutyczna w naszym mieście pełni rolę placówki wsparcia dziennego i została opisana w celu szczegółowym 1 zadaniu 3.

Prowadzenie świetlic środowiskowych w Tarnowskich Górach wynika z potrzeby objęcia opieką dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych i niewydolnych wychowawczo, jak również znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, niejednokrotnie zagrożonych uzależnieniami i wchodzących w konflikt z prawem. Świetlice są miejscem dziennego pobytu dla dzieci i młodzieży w wieku od 7 do 18 roku życia. Celem działalności świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowywania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych

postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Rolą pracy świetlicy jest między innymi: opieka nad dziećmi, pomoc w nauce, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz organizowanie czasu wolnego itp. Wychowankowie są przyjmowani bez skierowań, na zasadzie dobrowolnego i wewnętrznie umotywowanego zgłoszenia zainteresowanego i rodzica. Mogą być również zgłaszani przez instytucje: poradnie, szkoły, kuratorów, pracowników socjalnych MOPS itp. oraz organizacje pozarządowe. Przyjęcie dziecka do świetlicy odbywa się na podstawie pisemnej zgody rodziców lub prawnych opiekunów dziecka.

3. Promowanie i wspieranie uzdolnionych uczniów

W 2025 r. Gmina kontynuowała program stypendialny promujący uczniów szkół różnych szczebli za wysokie wyniki w nauce oraz osiągnięte sukcesy w międzynarodowym lub krajowym współzawodnictwie sportowym.

W roku sprawozdawczym 48 uczniów zostało objętych programem lub wyróżnionych przez Burmistrza Miasta.

4. Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3

Gmina wychodzi naprzeciw oczekiwaniom rodziców, którzy chcą bądź muszą podjąć zatrudnienie po ustawowym urlopie macierzyńskim. W Tarnowskich Górach funkcjonuje jeden żłobek publiczny przy ul. Bema 1 z dwoma oddziałami – ul. Wyszyńskiego 135 oraz ul. Strzybnicka 3. Ukończono także budowę nowego żłobka w dzielnicy Lasowice, który będzie mógł przyjąć 96 małych dzieci. Aktualnie trwa jego wyposażanie.

5. Wsparcie rodzin z dziećmi poprzez zapewnienie opieki i rozwoju dzieci w przedszkolach

Do prawidłowego rozwoju psychospołecznego dziecka niezbędna jest grupa rówieśnicza. Odpowiednie warunki rozwoju dzieci zapewniają w mieście przedszkola. Na terenie Tarnowskich Gór funkcjonuje 17 przedszkoli publicznych. Dzieci mają zapewniony bezpłatny pobyt do 6 godzin dziennie. Powyżej tego czasu opłata wynosi

1 zł za każdą rozpoczętą godzinę. Rodzice ponoszą odpłatność za wyżywienie dzieci w przedszkolu. W Gminie prowadzonych jest również 11 przedszkoli niepublicznych.

Tabela 3. Wskaźniki realizacji zadań

Lp.	Wskaźniki realizacji	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	Liczba uczniów, którym przyznano stypendium szkolne o charakterze socjalnym	101	77	35
2.	Liczba uczniów, którzy otrzymali zasiłek szkolny	7	1	4
3.	Liczba uczniów, którym przyznano stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe	89	111	48
4.	Liczba miejsc dla dzieci do lat 3 w żłobku	146	146	158
5.	Liczba miejsc w przedszkolach	1 877	1 855	1 855
6.	Liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych przez świetlice środowiskowe	85	95	90

Gmina Tarnowskie Góry dba o rozwój i edukację dzieci i młodzieży. Udzielane są stypendia i zasiłki szkolne. Miasto zapewnia miejsca w żłobkach i przedszkolach dla 2.013 dzieci.

Cel szczegółowy 4

Organizowanie aktywnego spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi

Zadania:

1. Umożliwienie dzieciom i młodzieży udziału w imprezach i zajęciach organizowanych w ramach zimowego oraz letniego wypoczynku

W roku sprawozdawczym zorganizowano zajęcia dla dzieci i młodzieży w ramach akcji „Lato w Mieście” oraz „Zima w Mieście”. Uczestniczyło w nich łącznie 2 400 dzieci.

W ramach akcji „Lato w Mieście” Gmina przeznacza środki na organizację wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży. Tarnogórskie Centrum Kultury

zorganizowało w 2025 r. 3 turnusy półkolonii dla dzieci, w ramach których skorzystać można było z warsztatów: rękodzielniczych, wyjazdowych do zamku w Ogrodzieńcu, Muzeum Górnosląskiego Parku Etnograficznego w Chorzowie, „Osikowej Doliny” w Kozięglowach, Muzeum Pożarnictwa w Mysłowicach, Muzeum Dawnych Rzemiosł w Żarkach oraz manufaktury słodczy „Hokus Pokus”. Zorganizowano również wycieczkę do Zagrody Edukacyjnej „Stefanówka” w Nowej Szarlejce, Geosfery w Jaworznie, Zagrody Edukacyjnej w Zwierzyńcu Pierwszym oraz seansów filmowych w TCK Centrum.

W ramach akcji „Zima w Mieście” w 2025 r. zorganizowano między innymi: wyjazd do Palmiarni w Gliwicach, „Bajki Pana Kleksa” w Katowicach, Egzotarium w Sosnowcu. Dzieci skorzystały również z muzycznych spektakli teatralnych: „Na zimowy czas” w wykonaniu Zespołu Centrum Uśmiechu oraz „Granie na straganie” w wykonaniu Teatru Kultureska.

Tarnogórskie Centrum Kultury także przez cały rok kalendarzowy oferuje bogaty wachlarz zajęć dedykowanych dzieciom i młodzieży, m.in.: warsztaty kreatywne, zajęcia artystyczne i edukacyjne, zajęcia plastyczne, muzyczne, teatralne, ruchowe, taneczne itp. Oprócz swojej głównej siedziby, mieszczącej się w centrum miasta, działalność kulturalną i animacyjną prowadzi również w Opatowicach. W każdym z tych miejsc realizowany jest odrębny program kulturalny dostosowany do potrzeb uczestników w każdym przedziale wiekowym. Organizowane są warsztaty taneczne, plastyczne, muzyczne oraz animacyjne. W ramach TCK działa Miejskie Kino Olbrzym, oferujące rozrywkę dla całej rodziny, z bogatym repertuarem tematycznym filmów, retransmisji oraz nagradzanych produkcji. Miłośnicy kina znajdą tu także Dyskusyjny Klub Filmowy „Olbrzym”, który oprócz pokazów filmowych organizuje spotkania z ich twórcami.

Miejska Biblioteka Publiczna w Tarnowskich Górach ma znaczący udział w współtworzeniu życia kulturalnego miasta. Z organizowanych w niej spotkań autorskich, wystaw i wernisaży, warsztatów tematycznych, pikników i teatryków dla najmłodszych korzystać mogą rodziny z dziećmi nie tylko w czasie zimowego oraz letniego wypoczynku, ale przez cały rok.

W 2025 r. Miejska Biblioteka Publiczna organizowała m.in. „Koralikowe lato”, „Pani lato w bibliotece”, „Co ty na to? To już lato!”, „Jesienne obrazki” – warsztaty plastyczne dla dzieci, „Bajkolandia” – warsztaty z klockami Lego, „Kolorowa jesień” – warsztaty plastyczno-językowe dla dzieci, „Dziki Zachód” – piknik dla dzieci, „Gra miejska –

Śladami dawnych zawodów”, „Górnicy witraż” – warsztaty plastyczne na tarnogórskim rynku.

2. Działalność klubów sportowych, stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych promujących kulturę fizyczną i sport

W Tarnowskich Górach funkcjonują nowoczesne obiekty ze strefami rekreacyjnymi, takie jak Park Wodny czy Hala Sportowa. W każdej dzielnicy Gmina inwestuje w budowę nowych placów zabaw, siłowni outdoorowych oraz stref ruchu i wypoczynku. Kluby sportowe oraz organizacje pozarządowe promują rozwój kultury fizycznej w różnych dyscyplinach sportowych. Na terenie miasta działają m.in.: Towarzystwo Sportowe „Gwarek”, Międzyszkolny Klub Sportowy „Skarbek”, Tarnogórski Klub Sportowy „Karate”, Koszykarski Klub Sportowy, UKS „Gwiazda”, UKS „Ósemka”, UKS-JUDO „AHINSA”, UKS „Unia” Strzybnica, Sekcja Szachowa „Strzybniczanka”, Towarzystwo Sportowe „Tarnowiczanka”, PTTK Oddział Tarnowskie Góry, Tarnogórski Klub Taternictwa Jaskiniowego PTTK, Automobilklub Tarnogórski, Tarnogórski WOPR.

3. Wspieranie imprez sportowych, rekreacyjnych i turystycznych dla mieszkańców Tarnowskich Gór

Kluby sportowe, które prowadzą działalność na terenie gminy, a ich działalność nie jest nakierowana na osiągnięcie zysku mogą otrzymać dofinansowanie z budżetu miasta. Każdego roku udzielane jest wsparcie finansowe dla rozwoju sportu w ramach dotacji celowych. Ogłaszane są konkursy na tworzenie warunków technicznych dla rozwoju kultury fizycznej, w tym utrzymania i funkcjonowania bazy sportowej oraz prowadzenie różnorodnych zajęć sportowych i sportowo - rekreacyjnych. Ponadto udzielane są dotacje w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej mające na celu promocję aktywnego trybu życia oraz zachęcenie mieszkańców do podejmowania aktywności w różnych dyscyplinach sportowych.

Lp.	Wskaźniki realizacji	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	Liczba tarnogórskich placówek biorących udział w akcji „Lato w Mieście” i „Zima w Mieście”	17	14	14
2.	Liczba dzieci, które skorzystały z zajęć organizowanych przez placówki w ramach akcji „Lato w Mieście” i „Zima w Mieście”	2 500	850	2 400
3.	Liczba podmiotów otrzymujących dotacje na realizację zadania publicznego w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej	29	28	27
4.	Liczba podmiotów otrzymujących dotacje na realizację zadania z zakresu profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie o charakterze imprez rodzinnych, festynów, pikników itp.	3	2	2

W ramach akcji „Lato w Mieście” i „Zima w Mieście” z profesjonalnej opieki oraz ciekawych zajęć skorzystało 2 400 dzieci. W organizację tych akcji zaangażowanych było 14 placówek oświatowych. O kondycję fizyczną w mieście dbało 27 podmiotów, które oferowały różnorodne zajęcia rekreacyjno-sportowe.

Cel szczegółowy 5

Współpraca na rzecz wsparcia prawidłowego funkcjonowania rodziny.

Zadania:

1. Współpraca przedstawicieli instytucji, organizacji oraz innych podmiotów i osób działających na rzecz dziecka i rodziny

W ramach współpracy instytucjonalnej przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (asystenci rodziny oraz pracownicy socjalni) organizowali tzw. zespoły multispecjalistyczne w celu wytyczenia wspólnego kierunku działań pomocowych na rzecz rodzin. Do udziału w spotkaniach zapraszani byli m.in.: kuratorzy, dzielnicowi, pedagodzy i psychologowie szkolni oraz nauczyciele przedszkoli. W spotkaniach tych uczestniczyli też klienci – rodzice, czasami również dzieci.

Ponadto pracownicy MOPS ściśle współpracowali z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie ochrony i wsparcia dzieci umieszczonych w pieczy

zastępczej. Spotkania miały na celu wypracowanie planu działań na rzecz ewentualnego powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

2. Działania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zgodnie z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Tarnowskich Górach na lata 2021 - 2025 stanowił systemowe ujęcie działań w zakresie ograniczania rozmiaru przemocy domowej, poprawy bezpieczeństwa rodzin oraz minimalizacji szkód spowodowanych stosowaniem przemocy. Jego koordynowanie i monitorowanie powierzono Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Tarnowskich Górach. Program adresowany jest do całej społeczności miasta Tarnowskie Góry, świadków przemocy domowej, osób stosujących przemoc i przede wszystkim osób doznających przemocy domowej, w tym dzieci.

Procedura Niebieskie Karty przyczynia się do zapewnienia kompleksowej pomocy członkom rodzin z problemem przemocy, w szczególności dzieciom, które niejednokrotnie są krzywdzone przez swoich najbliższych, a zawsze są świadkami przemocy.

Z uwagi na złożoność problemu przemocy domowej istotnym czynnikiem zwiększającym skuteczność udzielanej pomocy jest współdziałanie lokalnych instytucji.

3. Działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień w tym realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Tarnowskich Górach (prowadzenie procedury zobowiązania do leczenia odwykowego, organizowanie i wspieranie realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniami)

Proces „wychodzenia z uzależnienia” jest jednym z trudniejszych problemów do rozwiązania w rodzinie. Wymaga dużej motywacji osoby uzależnionej do pracy nad poczuciem własnej wartości, asertywności i wypracowania nowych metod radzenia sobie ze stresem.

Gmina Tarnowskie Góry wspiera działania o charakterze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy. Przykładem takich działań są m.in. pikniki rodzinne „Postaw na rodzinę” czy też programy, warsztaty, pogadanki i prelekcje prowadzone w szkołach różnego szczebla. Rodziny borykające się z problemem uzależnienia, przemocy lub innych czynników powodujących zaburzenie prawidłowego funkcjonowania emocjonalnego, poznawczego, behawioralnego mogły skorzystać z kompleksowej pomocy terapeutycznej w ramach dotowanych przez Gminę programów terapeutycznych w Tarnogórskim Ośrodku Terapii Uzależnień, Profilaktyki i Pomocy Psychologicznej jak: program dla osób z syndromem DDA, program profilaktyczno – edukacyjny wczesnej interwencji wobec młodzieży zagrożonej uzależnieniem, program profilaktyczno – edukacyjny dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz doświadczających przemocy, program profilaktyczny dla dzieci z trudnościami w funkcjonowaniu społecznym, program Fred Goes Net dla rodziców dzieci eksperymentujących ze środkami psychoaktywnymi.

4. Działalność organizacji pozarządowych i grup parafialnych na rzecz rodzin z dziećmi

Ważną rolę we wspieraniu rodzin oraz pomocy dzieciom pełnią organizacje pozarządowe, które świadczą pomoc w ramach swoich działań statutowych. Na terenie Gminy prężnie działa wiele stowarzyszeń. Wymienić można takie organizacje, jak: Stowarzyszenie „Serdeczni”, Klub Abstynentów „Jutrzenka”, Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, Polskie Centrum Mediacji, Tarnogórska Szafa Społeczna.

Tarnogórskie organizacje pozarządowe oferują wiele form swojej działalności począwszy od pikników rodzinnych, festynów, rajdów rowerowych, aż po profesjonalną pomoc terapeutyczną dedykowaną rodzinie, która może przyjmować formę terapii indywidualnej lub rodzinnej, psychoedukacji, mediacji etc. Nie można pominąć organizacji i grup przykościelnych, które także posiadają ofertę różnorodnych zajęć dla rodzin z dziećmi m.in. Dzieci Maryi, Ministranci, schole przyparafialne, Domowy Kościół-grupa oazowa.

Tabela 5. Wskaźniki realizacji zadań

Lp.	Wskaźniki realizacji	2023 rok	2024 rok	2025 rok
1.	Liczba spotkań przedstawicieli instytucji, organizacji oraz innych podmiotów i osób działających na rzecz dziecka i rodziny	138	135	162
2.	Liczba procedur „Niebieska Karta” prowadzonych w rodzinach z dziećmi	101	89	119
3.	Liczba procedur „Niebieska Karta”, w których dziecko wskazane jest jako osoba doświadczająca przemocy	38	38	53
4.	Liczba wniosków o zobowiązanie do leczenia uzależnienia w rodzinach z dziećmi	54	38	39
5.	Liczba programów i projektów profilaktycznych	2	5	10

Każda rodzina objęta wsparciem asystenta rodziny przynajmniej raz mogła uczestniczyć w spotkaniu z zespołem multispecjalistycznym, przy udziale którego próbowała rozwiązać swoje trudności. Rodziny ze zdiagnozowanym problemem przemocy objęte były szerokim wsparciem członków grup diagnostyczno - pomocowych powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.

W 2025 r. zwiększyła się ilość rodzin z dziećmi, w których ujawniono stosowanie przemocy. Wzrosła również liczba rodzin, w których przemocy doświadczali dzieci.

II. Podsumowanie

Działania w ramach „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Tarnowskich Górach na lata 2025-2027” w roku 2025 obejmowały:

- ✓ Wsparcie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zapewnienie pomocy asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego;
- ✓ Zapewnienie pobytu dzieciom i młodzieży w placówce wsparcia dziennego oraz świetlicach środowiskowych;
- ✓ Realizację programów i projektów na rzecz wsparcia rodzin;
- ✓ Udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z dziećmi w celu poprawy ich sytuacji materialno-bytowej;
- ✓ Realizację działań na rzecz wspierania edukacji i rozwoju dzieci i młodzieży poprzez udzielanie zasiłków szkolnych i stypendiów socjalnych;
- ✓ Zapewnienie małym dzieciom miejsca w żłobkach i przedszkolach;
- ✓ Umożliwienie dzieciom i młodzieży udziału w imprezach i zajęciach w ramach letniego i zimowego wypoczynku;
- ✓ Realizację działań służących podnoszeniu aktywności fizycznej, upowszechnianiu zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży oraz aktywnego spędzania czasu wolnego;
- ✓ Kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz wsparcia prawidłowego funkcjonowania rodziny;
- ✓ Realizację działań profilaktycznych oraz działań służących rozwiązywaniu problemów uzależnień poprzez programy skierowane do dzieci i młodzieży.